

Aan het moderamen van de PKN-synode

Kampen 2 nov. 2020

Geachte collegae,

Het is met een schrijnend gevoel van vervreemding dat ik kennis neem van de berichtgevingen over uw voornemen om op 8 nov. namens ons PKN-kerkverband schuld te belijden voor anti-judaïsme en tekort schieten van de christelijke traditie door de eeuwen heen en het nalatig zijn in WO2.

Wie publiekelijk pretendeert namens anderen te spreken waar dat niet het geval is drukt die anderen in een positie die de hunne niet is, en dwingt hen daarmee zich, evenzo publiekelijk, daarvan te distancieren.

Ik kan mij niet voorstellen dat kerkbestuurders die hun verantwoordelijkheid serieus nemen op dergelijke controverses aan zouden willen sturen.

Daarom doe ik een dringend beroep op u om deze voorgenomen schuldbelijdenis niet uit te spreken.

Persoonlijk kan ik er geen kant mee op en uit talloze berichten in kranten en andere media blijkt dat dit niet slechts mij maar een flink deel van de kerkgemeenschap betreft. Uit Trouw (24 okt.) maak ik op dat de tekst van deze voorgenomen schuldbelijdenis in nauw overleg met vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap tot stand is gekomen. Dat is dan een positieve ontwikkeling.

Maar waar en wanneer hebt u hierover overlegd met uw eigen achterban? Kerkleden namens wie "schuld beleden" gaat worden weten nergens van. Dat feit alleen al maakt het volstrekt ongeloofwaardig dat zij hierbij vertegenwoordigd zouden worden.

-->> Wat is de basis waarop u meent dit, mede namens mij, te kunnen doen?

De term "schuldbelijdenis" gaat dieper dan excuses, aldus De Reuver. Maar in dit kader kan van geen van beide sprake zijn. Want wie schuld belijdt (dan wel excuses aanbiedt) stelt zichzelf in staat van beschuldiging, en poogt dat zo mogelijk recht te zetten en ermee in het reine te komen. Dat is een zaak van verootmoediging. Wie andermans schuld belijdt, en die als het ware plaatsvervangend op zich neemt, stelt daarmee die ander in staat van beschuldiging. Het is geen verootmoediging maar zelfverheffing wat ik daarin proef.

Eeuwenlang kerkelijk anti-judaïsme en de gevolgen daarvan vormen een bitter feit dat onder ogen gezien en erkend dient te worden. Maar **het is niet aan ons daarover schuld te belijden**.

Wel is het onze loodzware verantwoordelijkheid die tradities kritisch te onderzoeken, er lessen uit te trekken, en ons met ons hele vermogen ervoor in te zetten dat soortgelijke zaken zich niet, nog steeds of opnieuw, kunnen voordoen.

Ook m.b.t. de geschiedenis van WO2 geldt dat mensen van nu niet schuldig zijn aan "toen", maar de volle verantwoordelijkheid dragen voor hoe er **nu** mee wordt omgegaan.

- Dat betekent o.a. dat uitspraken over de geschiedenis van WO2 gebaseerd moeten zijn op gedegen historisch onderzoek. Die geschiedenis ziet er anders uit dan berichten over de voorgenomen schuldbelijdenis willen doen geloven.

- Het betekent ook dat kerken zich er niet zo maar bij neerleggen als opnieuw vluchtelingen aan onze grenzen worden teruggestuurd.

Het is in dergelijke opzichten dat ik ernaar uitzie dat u, mee op basis van lessen uit het verleden en eigen verantwoordelijkheden in de wereld van nu, het voortouw neemt.

Mw drs S.E. Scheepstra
Oud-Univ. docent Judaica aan de Theol. Univ. Kampen,
Bestuurslid van St. Herinnering LO-LKP.

Joke Scheepstra